

قوانین و مقررات HSE

مؤلف:

محمد رضا صادقی بنیسی

غزاله منجیلی

نشر فن آوران

نشر فن آوران

قوانین و مقررات HSE

مؤلفین : محمد رضا صادقی بنیس

غزاله منجیلی

توبت چاپ: اول: ۱۳۹۰

لیتوگرافی: مهران نگار

چاپ و صحافی: کهنمویی زاده

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۸۳-۵۰-۶

قیمت: ۱۰.۰۰۰ تومان

انتشارات فن آوران: تهران، خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۱۱۸

تلفن: ۶۶۹۵۳۹۹۸ - ۶۶۹۷۵۱۸۲

Email: fanavaran2008ir@yahoo.com

سرشناسه	: صادقی بنیس، محمد رضا، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور	: قوانین و مقررات HSE / مؤلفین محمد رضا صادقی بنیس، غزاله منجیلی.
مشخصات نشر	: تهران: فن آوران، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۸۴ص: جدول.
شابک:	: 978-964-2983-50-6
موضوع	: محیط زیست - قوانین و مقررات
موضوع	: محیط زیست - قوانین و مقررات -- ایران
شناسه افزوده	: منجیلی، غزاله، ۱۳۶۶-
ردمبندی کنگره	: ۱۳۹۰ ق ۲/۳۵۸۵ K3
ردمبندی دیویی	: ۳۴۴/۰۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۶۷۴۵۵

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	مقدمه نویسندگان
۱۳	فصل اول: حقوق و مدیریت محیط زیست
۱۳	مقدمه
۱۴	تعریف محیط زیست
۱۴	حقوق و مدیریت محیط زیست
۱۴	تاریخچه‌ی قوانین محیط زیست کشور
۱۸	تعریف و مفهوم حقوق
۲۱	حقوق محیط زیست
۲۲	حقوق و قوانین ملی محیط زیست
۲۴	طبقه‌بندی قوانین و مقررات
۲۵	تفاوت قانون با آئین‌نامه و تصویب‌نامه
۲۶	شورای عالی حفاظت محیط زیست
۲۷	سازمان حفاظت محیط زیست
۲۷	تاریخچه‌ی سازمان حفاظت محیط زیست
۲۷	مستندات قانونی اختیارات سازمان حفاظت محیط زیست
۲۸	سایر دستگاه‌های دولتی متولی امور محیط زیست یا مرتبط با محیط زیست
۳۰	سازمان‌های غیردولتی
۳۱	ویژگی‌های سازمان‌های غیردولتی (NGOs)
۳۱	آلودگی‌های زیست محیطی
۳۹	حقوق بین‌الملل محیط زیست

جایگاه محیط زیست در نظام سازمان ملل متحد	۴۱
تاریخ تحولات حقوق بین الملل محیط زیست	۴۶
اصول بنیادین حقوق بین الملل محیط زیست	۴۸
طرح مفاهیم و اهداف حقوق بین الملل محیط زیست	۵۱
ویژگی های حقوق بین الملل محیط زیست	۵۳
موانع اجرای حقوق بین الملل محیط زیست	۵۴
چشم انداز آینده ی تحولات حقوق بین الملل محیط زیست	۵۵
فهرست منابع	۵۶
قوانین و مقررات داخلی محیط زیست	۵۷
اصل پنجاهم قانون اساسی	۵۷
قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (مصوبه ۱۳۵۳/۳/۲۸ و اصلاحیه ۱۳۷۱/۸/۳۴)	۵۷
قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا (مصوب ۱۳۷۴/۰۲/۰۳)	۶۳
قانون مدیریت پسماندها (مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۰)	۷۱
از قانون مجازات اسلامی - تعزیرات مواد ۶۷۵، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۶، ۶۸۸، ۶۸۹	
۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۶ (مصوب ۱۳۷۵/۳/۱۲ با اصلاحات ۱۳۷۶/۵/۸)	۷۶
قانون حفظ و حمایت از منابع طبیعی و ذخایر جنگلی کشور (مصوب ۱۳۷۱/۷/۵)	۷۹
قانون حفظ کاربری اراضی و باغ ها (مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱)	۸۱
لایحه قانونی حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب (۱۳۵۹/۳/۳)	۸۲
لایحه قانونی مجازات صید غیرمجاز از دریای خزر و خلیج فارس (مصوب ۱۳۵۸/۵/۴)	۸۴
از قانون نفت (مصوب ۱۳۶۶/۷/۹)	۸۶
قانون حفاظت در برابر اشعه (مصوب ۱۳۶۸/۱/۲۱)	۸۶
آیین نامه ها و تصویب نامه ها	۹۳
آیین نامه اجرایی قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست (مصوب ۱۳۵۴/۱۲/۳)	
هیأت وزرات با اصلاحات بعدی	۹۳
آیین نامه اجرایی قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا (مصوب ۱۳۷۹/۶/۱۶)	۱۰۰
آیین نامه جلوگیری از آلودگی صوتی (مصوب ۱۳۷۸/۳/۱۹) (به استناد ماده ۲۷	
قانون نحوه جلوگیری از آلودگی آب)	۱۰۳
آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب (مصوب ۱۳۷۱/۲/۱۸)	۱۰۶

آیین نامه اجرایی کنترل و نظارت بهداشتی بر سموم و مواد شیمیایی (مصوب ۱۳۷۸/۶/۱۴) هیات وزیران).....	۱۱۱
آیین نامه اجرایی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک.....	۱۱۴
آیین نامه اجرائی قانون حفاظت در برابر اشعه (مصوب ۱۳۶۹/۲/۲).....	۱۱۹
آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو (مصوبه شماره ۴۴۰۵۵ ت/۲۷۴۵۷ هـ مورخ ۱۳۸۲/۸/۷) هیأت وزیران).....	۱۲۵
آیین نامه بهداشت محیط مصوب ۱۳۷۱/۴/۲۴ هیات وزیران.....	۱۲۸
آیین نامه اموال فرهنگی، هنری و تاریخی نهادهای عمومی و دولتی (۱۴/۱۳۸۱/۱۲).....	۱۳۲
مصوبات شورای عالی حفاظت محیط زیست.....	۱۳۷
مصوبه شماره ۲۴۶ شورای عالی حفاظت محیط زیست.....	۱۳۷
مصوبه شماره ۲۳۹ مورخ ۱۳۷۸/۶/۳ شورای عالی حفاظت محیط زیست راجع به ضرورت حذف آزیست از تولیدات کارخانجات جدید.....	۱۳۹
راهکارها و راهنماهای اجرایی آیین نامه (الگوی) ارزیابی اثرات زیست محیطی.....	۱۳۹
حقوق بین الملل.....	۱۴۲
۱-۱ بیانیه کنفرانس سازمان ملل متحد دربارهٔ انسان و محیط زیست استکهلم- ۱۹۷۲ (۱۳۵۱ ه.ش).....	۱۴۳
۱-۲ بیانیه کنفرانس سازمان ملل متحد دربارهٔ محیط زیست و توسعه (همایش زمین) ریو- ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ ه.ش).....	۱۴۴
۱-۲-۱ دستور کار ۲۱ منشوری برای آینده ریو - ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ ه.ش).....	۱۴۵
۱-۳ بیانیه اجلاس جهانی توسعه پایدار آفریقای جنوبی ژوهانسبورگ ۲۰۰۲ (۱۳۸۱ ه.ش).....	۱۴۶
۱-۴ برنامه محیط زیست ملل متحد یونپ - ۱۹۷۲ (۱۳۵۱ ه.ش).....	۱۵۱
۱-۵ اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت و منابع طبیعی (اتحادیه جهانی حفاظت) ۱۳۲۷ ه.ش IUCN 1948.....	۱۵۲
۱-۶ کنوانسیون مربوط به تالاب‌های مهم بین المللی به ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبی (کنوانسیون تالاب‌ها) رامسر- ۱۹۷۱ (۱۳۵۰ ه.ش) (اصلاحات ۱۳۶۱ و ۱۳۶۶).....	۱۵۵
۱-۷ کنوانسیون حمایت میراث فرهنگی و طبیعی جهان یونسکو- ۱۹۷۲ (۱۳۵۱ ه.ش).....	۱۵۸
۱-۷-۱ کمیته بین الدول برای حمایت از میراث فرهنگی و طبیعی جهان.....	۱۵۹
۱-۸ کنوانسیون تجارت بین المللی گونه‌های جانوران و گیاهان وحشی در معرض خطر انقراض و نابودی واشنگتن - ۱۹۷۳ (۱۳۵۲ ه.ش).....	۱۶۲

- ۱-۹ کنوانسیون حفاظت از گونه‌های مهاجر وحشی (۱۳۵۸ ه. ش)..... ۱۶۵
- ۱-۱۰ کنوانسیون وین برای حفاظت از لایه ازن وین - ۱۹۸۷ (۱۳۶۶ ه. ش)..... ۱۶۷
- ۱-۱۱ کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان‌بخش و دفع آنها بازل - ۱۹۸۰ (۱۳۶۸ ه. ش)..... ۱۶۹
- ۱-۱۱-۱ تأسیس مرکز منطقه‌ای کنوانسیون بازل در تهران..... ۱۷۱
- ۱-۱۲ کنوانسیون سازمان ملل متحد در مورد تغییرات آب و هوا (تغییرات اقلیمی) نیویورک- ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ ه. ش)..... ۱۷۲
- ۱-۱۲-۱ پروتکل کیوتو..... ۱۷۴
- ۱-۱۳ کنوانسیون تنوع زیستی ریودوژانیرو- ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ ه. ش)..... ۱۷۶
- ۱-۱۳-۱ پروتکل ایمنی زیستی (کارناها)..... ۱۷۸
- ۱-۱۴ کنوانسیون سازمان ملل متحد برای بیابان‌زدایی در کشورهایی که به طور جدی یا خشکسالی و یا بیابان‌زایی مواجه می‌باشند پاریس - ۱۹۹۴ (۱۳۷۳ ه. ش)..... ۱۷۹
- ۱-۱۵ کنوانسیون جلوگیری از آلودگی دریایی ناشی از دفع (تخلیه) مواد زاید و دیگر مواد لندن - ۱۹۷۲ (۱۳۵۱ ه. ش)..... ۱۸۲
- ۱-۱۶ کنوانسیون بین‌المللی بجات دریایی لندن- ۱۹۸۹ (۱۳۶۸ ه. ش)..... ۱۸۴
- ۱-۱۷ کنوانسیون بین‌المللی جلوگیری از آلودگی دریا ناشی از کشتی‌ها مارپل- ۱۹۷۳ (۱۳۵۱ ه. ش)..... ۱۸۶
- ۱-۱۸ کنوانسیون آیین اعلام رضایت قبلی برای درمواد شیمیایی و اکت‌کش‌های خطرناک خاص در تجارت بین‌المللی (روت‌دام ۲۰۰۳)..... ۱۸۹
- ۱-۱۹ کنوانسیون مدیریت زیست‌محیطی آلاینده‌های آلی پایدار (استکهلم)..... ۱۹۱
- ۱-۲۰ پروتکل همکاری منطقه‌ای برای مبارزه با آلودگی ناشی از نفت و سایر مواد مضره در موارد اضطراری کویت - ۱۹۷۸ (۱۳۵۷ ه. ش)..... ۱۹۴
- ۱-۲۱ کنوانسیون چارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر تهران - ۲۰۰۳ (۱۳۸۲ ه. ش)..... ۱۹۹
- ۱-۲۲ برنامه همکاری‌های زیست‌محیطی کشورهای جنوب آسیا کلمبو- ۱۹۸۰ (۱۳۷۰ ه. ش)..... ۲۰۰

فصل دوم: ضوابط و استانداردهای زیست محیطی..... ۲۰۳

- تصویب‌نامه هیات وزیران راجع به استانداردهای حد مجاز از کارخانجات و کارگاه‌های صنعتی (موضوع ماده ۱۵ قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مصوب ۱۳۷۴)..... ۲۰۴
- استاندارد خروجی فاضلاب‌ها..... ۲۲۲

فصل سوم: استانداردهای حدود تماس شغلی	۲۲۹
پیشگفتار	۲۲۹
نحوه انتخاب معیارهای حد تماس شغلی (AOE)	۲۲۹
بخش اول	۲۳۱
حد تماس شغلی مواد شیمیایی	۲۳۱
سرطان‌زایی	۲۳۵
نمادگذاری «پوست»	۲۳۷
نمادگذاری «حساسیت»	۲۳۸
توضیح سایر نمادهایی که در جدول بکار رفته است	۲۳۸
مواد شیمیایی با ترکیبات متغیر	۲۳۸
 فصل چهارم: آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار	۳۵۱
مقدمه	۳۵۱
فهرست مطالب آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار با آخرین اصلاحات	۳۵۲
آیین‌نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاه‌ها به تفکیک فصل	۳۵۳
آیین‌نامه وسایل حفاظت انفرادی	۳۶۲
آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با آتش‌سوزی در کارگاه‌ها	۳۶۷
 فصل پنجم: بندهای مرتبط دو استاندارد ISO 14001: 2004 و OHSAS 18001	
2007 در رابطه با قوانین و مقررات	۳۷۹
نمونه‌ای از یک روش اجرایی شناسایی و ارزیابی رعایت قوانین و مقررات HSE	۳۸۰
فرم‌های شناسایی قوانین و الزامات محیط زیست	۳۸۳

مقدمه نویسندگان

با شروع موج پیاده‌سازی استاندارد مدیریت محیط زیست ISO 14001: 2004 و استاندارد OHSAS 18001:2007 در جهان، سازمان‌ها و شرکت‌های ایرانی نیز به پیاده‌سازی این دو استاندارد پرداخته و در این رابطه لزوم داشتن قوانین و مقررات HSE که مشتمل بر کلیه استانداردهای مرتبط در این دو حوزه است بیش از پیش آشکارتر گردید. لذا نویسندگان این کتاب دکتر محمدرضا صادقی‌بنیس و مهندس غزاله منجیلی برای خدمت به تعالی پیاده‌سازی استقرار و نگهداری این دو استاندارد در کشور کتاب قوانین و مقررات HSE را تألیف نمودند. در این کتاب قوانین و مقررات داخلی و بین‌المللی محیط زیست، ضوابط و استانداردهای محیط زیست، استاندارد حدود تماس شغلی TLV و آیین‌نامه‌های حفاظت و بهداشت کار به همراه متن دو بند استاندارد ۲-۳-۴ و ۲-۵-۴ و روش اجرایی و فرم‌های مرتبط آورده شده است. صاحب‌نظران برای راهنمایی و پیشنهادات می‌توانند با تلفن ۰۹۱۲۱۷۱۱۷۴۸ و یا با آدرس ایمیل reza_sadeghia@yahoo.com یا ghazalemanjili@yahoo.com با نویسندگان ارتباط برقرار کنند.

با تشکر فراوان

دکتر محمدرضا صادقی‌بنیس

مهندس غزاله منجیلی